

# La roba neta d'Edgar Degas

Anton Marc Caparó Pujol, director de “Lo Floc”

Hilaire-Germain-Edgar Degas (París, 1834-1917) fou un dels grans noms de la pintura francesa de l'últim quart del segle XIX, època en què París era la bulliciosa i efervescent capital mundial de la cultura i les arts. Sense ser un pintor impressionista en essència, es relacionà amb aquell grup de pintors que revolucionaren els canons de la pintura occidental i ensorrarien l'ortodòxia d'èpoques pretèrites. De fet, fou el cervell i el principal organitzador de les Exposicions Impressionistes (1874-1886), una declaració de guerra al Saló Oficial de París, la Bastilla de l'academicisme.

Fill d'una rica família de l'alta banca francesa, mai passà pels problemes econòmics dels seus companys; col·leccionista d'art, abonat a l'Òpera de París, incondicional dels hipòdroms, gran viatger... patí de ben jove una retinopatia progressiva que l'acabaria deixant invident als seixanta anys. Per això defugia la llum diürna i es tancava a treballar al seu taller, sortint a gaudir de la vida mundana al capvespre, amb un cercle d'amistats molt reduït i selecte.

En la seva obra, Degas ens mostra el París que Marcel Proust recrearia magistralment en les seves novel·les, tot i que Proust s'entretindria més a mostrar-nos una aristocràcia decadent i corrompuda per in comptables vicis. Degas, el “pintor de la vida moderna”, com justament el definí Edmond de Goncourt, a

més dels cafès concert, les cerveseries, els escenaris de l'Òpera, els ballets, les curses de cavalls, les classes de dansa o els retrats dels seus millors amics, es mostrà prolífic en la representació de modistes, dependentes, bugaderes i planxadores en plena feina. Unes classes populars que treballaven quinze hores diàries en condicions insalubres, com les planxadores, que respiraven clor tot el dia i feinejaven amb l'ampolla d'aiguardent sempre a prop. El pintor defugia representar les burgeses acomodades i avorrides i, en canvi, les dones treballadores ocupen un lloc destacat en la seva obra.

**“Com en moltes de les seves obres, en aquest número de Lo Floc parlarem d'higiene, sabó, perfums i fer bugada”**

Un tema llargament treballat per Degas també foren les dones rentant-se. Doncs que, en la seva intimitat, s'esmercen en la seva higiene corporal, banyant-se, fregant-se, eixugant-se... unes representacions desproveïdes de tot erotisme, més a prop de l'estudi d'un zoòleg que descobreix una nova espècie i en vol captar tots els gestos.

Què s'amaga darrere d'aquesta obsessió? Una hipòtesi casolana: Degas odiava amb tota la seva ànima els perfums –igualment els animals domèstics, les flors, els infants mal educats...– i sembla remarcar amb aquests magnífics dibuixos al pastel que la millor aroma és l'olor de net, d'acabat de banyar-se. Un exemple clarificador és aquesta nota que el pintor adreçà al marxant Ambroise Vollard en resposta a una invitació a sopar: *“Escolti bé: el meu plat estarà cuinat sense mantega. Res de flors sobre la taula, i a dos quarts de vuit en punt. Ja sé que vostè tancarà a pany i clau el seu gat, però ningú portarà gossos, oi? I si venen dones, no vindran perfumades? Què horribles són aquestes fortors! Aquesta fina olor d'excrements! Amb la bona olor que fa el pa torrat... Ah! Molt poca llum... els meus ulls, els meus pobres ulls!”*

Com en moltes de les seves obres, en aquest número de Lo Floc parlarem d'higiene, sabó, perfums i fer bugada. Gairebé un monogràfic que portem mesos preparant per analitzar la neteja de cos i roba en un Riudoms on no hi havia aigua a les cases i, per tant, no se'n gastava tanta com avui hi estem acostumats. Les dones de Degas, esforçades torçant els braços, ben bé podrien ser les nostres enfeïnades àvies, mal dant per aconseguir una roba ben neta. Quin progrés i quin alliberament de gènere, la rentadora! »